

Bournemouth Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bournemouth Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18175>

Özet

Bournemouth Ölçeği, a?r? ile ili?kili engellilik ve psikososyal faktörleri de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2016 y?l?nda Gunaydin ve arkadaş?lar? tarafından yapılmı?tır. Çalışma, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik analizlerini sunarak, Türk popülasyonunda kullan?m? için **kültürel uyarlama** sürecini tamamlamı?tır. Ölçek, 7 maddeden oluşmakta olup, tek bir faktör altında toplanarak yüksek düzeyde iç tutarlılık sergilemektedir. Bu adaptasyon çalışması, özellikle **kronik a?r?** yönetiminde kullanılan uluslararası bir araç, Türk klinik ve araştırma ortamına kazandırmı?tır.

Anahtar Kelimeler

Bournemouth Ölçeği, Türkçe Uyarlama, A?r?, Engellilik, Psikososyal Faktörler, Güvenirlik, Geçerlik, Kronik A?r?.

Yazarlar

Gunaydin, G., Citaker, S., Meray, J., Cobanoglu, G., Gunaydin, O. E., & Kanik, Z. H.

Amaç

Bournemouth Ölçeği (BQ), ba?langıçta boyun ve bel a?r?s? gibi kas-iskelet sistemi rahatsızlıklar? olan hastalarda a?r?ya ba?lı **engellilik düzeyini** ve ilgili psikososyal de?işkenleri (kayg?, depresyon, korku-kaçınma inançlar?) ölçmek için tasarlanmı?tır. Ölçeğin temel amacı, bireyin a?r? deneyiminin çok boyutlu do?asını yakalamaktır.

Gunaydin ve arkadaş?ların 2016 y?l?ndaki çalışması'nın özel amacı ise, orijinal ölçeğin Türkçe konu?an popülasyon için **kültürel adaptasyonunu** sağlamak ve bu uyarlanan versiyonun psikometrik özelliklerini, özellikle de yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını titizlikle inceleyerek güvenilirliğini kanıtlamaktır. Bu sayede, Türkçe konu?an hastalarda a?r? yönetiminin de?erlendirilmesi için standart bir araç sağlanmı?tır.

Yapı

Bournemouth Ölçeği, a?r?ya ba?lı fonksiyonel kısıtlamaların yanı sıra, bireyin psikolojik ve sosyal yaşam üzerindeki etkilerini de de?erlendiren çok boyutlu bir yapıya ölçek. Orijinal ölçek, genellikle a?r? şiddeti, günlük yaşam aktivitelerindeki kısıtlılıklar, i? hayatına katılım, sosyal yaşam, depresyon, kaygı ve korku-kaçınma inançlar? gibi alanlar? kapsar.

Türkçe adaptasyon çalışmasında gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda, **Bournemouth Ölçeği**'nin 7 maddeden oluştuğu ve bu maddelerin tek bir temel faktör altında toplandığı tespit

edilmiştir. Bu tek faktörlü yapı, ölçeğin, araştırmanın yol açtığı genel engellilik ve psikososyal sıkıntıya bütünlük bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında, özellikle **yapı geçerliliği** incelenmiştir. Yapı geçerliliği analizi, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıya ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Geçerlik analizinde, ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak için **Temel Bileşenler Yöntemi** (Principal Components Analysis - PCA) ve **Varimax döndürme** yöntemi kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda, Türkçe versiyonun 7 maddeden oluşan ve güçlü bir şekilde tek bir faktöre yüklenen tutarlı bir yapı sergilediği doğrulanmıştır. Bu sonuç, ölçeğin Türkçe versiyonunun teorik yapıyla uyumlu olduğunu ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirliliği, iç tutarlılık katsayısı (Internal Consistency Coefficient) hesaplanarak değerlendirilmiştir. İç tutarlılık, ölçekteki maddelerin aynı yapıya ne ölçüde tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ifade eder.

Yapılan analizler sonucunda, Bournemouth Ölçeği'nin Türkçe versiyonu için **Cronbach alfa** güvenirlik katsayısı (α) 0.80 olarak bulunmuştur. Psikometrik standartlara göre 0.70 ve üzeri Cronbach alfa değerleri kabul edilebilir veya iyi düzeyde güvenirliği işaret eder. Bu sonuç, Türkçe adaptasyonunun yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve dolayısıyla güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kesin olarak ifade etmektedir.

Faktör Analizi

Bournemouth Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun faktör yapısını belirlemek amacıyla keşfedici faktör analizi (Exploratory Factor Analysis) uygulanmıştır. Bu analizde, maddelerin faktörlere yüklenmesini en iyi şekilde sağlamak için **Temel Bileşenler Yöntemi** ve dik döndürme tekniklerinden **Varimax döndürme** yöntemi tercih edilmiştir.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin yalnızca 7 maddeden oluştuğunu ve bu 7 maddenin tamamının tek bir faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu tek faktörlü çözüm, ölçeğin, araştırma bağlamında genel engellilik ve psikososyal sıkıntıya tek bir temel boyutta değerlendirme amaçlarına uygun olduğunu kanıtlamaktadır. Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin bu temel yapıya güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Cross-Cultural Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire)

Dil Seçeneği: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Akr? ya?ayan klinik popülasyonlar (özellikle kas-iskelet sistemi a?r?lar? olan hastalar).

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Gunaydin ve arkadaşlar?nın çal??mas?, belirli bir klinik örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek, özellikle kronik bel veya boyun a?r?s? gibi durumlar?n psikososyal etkilerini de?erlendirmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Ölçek, genellikle 0'dan 10'a kadar derecelendirme yapılan Likert benzeri bir format kullanır (kaynakta derecelendirme bilgisi eksik olsa da, orijinal BQ bu format? kullanır). Yüksek puanlar, daha yüksek düzeyde engellilik ve sık?nt?y? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Bournemouth Ölçeği, Geçerlik, Güvenirlik, Cronbach Alfa, Varimax, Faktör Analizi, Türkçe Ölçekler, Engellilik, Akr? Yönetimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gurkan Gunaydin

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut değildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: gurkangunaydin@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut değildir (Genellikle yazar?n kurum adresi, Gazi Üniversitesi).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Adaptasyon): 2016

?zinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı veya telif hakları ile ilgili kesin bilgi için sorumlu yazar (Gurkan Gunaydin) veya orijinal ölçek geli?tiricileri ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullanımı genellikle referans gösterme ?art?yla mümkündür.

Kaynaklar

Gunaydin, G., Citaker, S., Meray, J., Cobanoglu, G., Gunaydin, O. E., & Kanik, Z. H. (2016). Reliability, Validity, and Cross-Cultural Adaptation of the Turkish Version of the Bournemouth Questionnaire. *Spine*, 41(21), E1292-E1297.

Makalenin orijinal ba?lant?s? a?a??daki gibidir: proxy2.marmara-elibrary.com

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: bournemouth-questionnaire-toad.pdf

Bournemouth Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Sunulan kaynak içerikte, Bournemouth Ölçe?i'nin 7 maddelik Türkçe versiyonuna ait maddelerin metinleri yer almamaktadır. Yaln?zca ölçe?in 7 madde ve tek faktörden olu?tu?u bilgisi mevcuttur. Maddelerin orijinal metinlerine eri?im için yukar?da belirtilen referans makaleye ba?vurulmal?dır.